

Sefa Mert KATIÇ

**MÜLTECİ HUKUKU BAĞLAMINDA
DENİZDEN GELENLER VE
AVRUPA BİRLİĞİ UYGULAMASI**

onikilevha
TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	VII
KISALTMALAR DİZİNİ.....	XV
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM ULUSLARARASI DÜZENLEMELER KAPSAMINDA MÜLTECİ HUKUKU

I. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	5
A. Göç ve Göçe İlişkin Kavramlar	5
B. Göç Türleri	7
1. Mesafesine Göre Göç Türleri	8
2. Oluşum Nedenlerine Göre Göç Türleri	13
II. ULUSLARARASI MÜLTECİ HUKUKUNUN TARİHİ GELİŞİMİ	14
A. Giriş.....	14
B. 1921- 1945 Arası Dönem	14
C. 1945 Sonrası Dönem.....	19
1. BMMYK'nin Kuruluşu.....	21
2. 1951 Cenevre Sözleşmesi ve 1967 Protokolü	23
III. ULUSLARARASI MÜLTECİ HUKUKUNUN KAYNAKLARI.....	25
A. Genel Olarak	25
B. Uluslararası Mülteci Hukuku	26
1. Evrensel Sözleşmeler	26
2. Bölgesel Düzenlemeler.....	29
a. Afrika Birliği Sözleşmesi	29

b. Avrupa Birliği (AB) Sistemi	30
c. Amerikan Devletleri Örgütü (ADÖ) Sistemi	31
d. Arap Birliği Sözleşmesi.....	32
e. Güney Dođu Asya Sistemi.....	32
3. Uluslararası Örf ve Âdet Hukuku Kuralları.....	33
4. Mülteci Hukukunun Tali Kaynakları.....	34
5. “Soft Law”	34
C. Uluslararası İnsan Hakları Hukuku	36
1. Evrensel Kaynaklar.....	37
2. Bölgesel Sözleşmeler.....	39
3. Uluslararası Örf ve Âdet Hukuku.....	39
4. İnsan Hakları Hukukunun Denetleyici Mekanizmaları	40
D. Uluslararası İnsancıl Hukuk.....	41
E. Uluslararası Ceza Hukuku	42
IV. MÜLTECİNİN HUKUKİ STATÜSÜNÜN TESPİTİ, STATÜ DİŐINDA BIRAKILMA VE STATÜNÜN SONA ERMESİ.....	42
A. Mülteci Statüsünün Tespiti	42
1. Mülteci Statüsünün Tespitinde Öncelikle Ele Alınacak Husus: Sığınmacının Yabancı Olma Koşulu	44
2. Haklı Nedenlerle Zulme Uđrama Korkusu	45
a. Irka dayalı zulüm	46
b. Dine dayalı zulüm.....	47
c. Belli bir toplumsal gruba mensubiyete dayalı zulüm	47
d. Siyasi düşünceye dayalı zulüm.....	48
3. Zulüm İhtimali Nedeniyle Sığınmacının Menşee Ülkesinin Korumasından Yararlanamaması veya Yararlanmak İstememesi ya da Bu Ülkeye Dönememesi veya Dönmek İstememesi.....	49
B. Mülteci Statüsü DıŐında Bırakma	49
1. Uluslararası Korumaya İhtiyacı Olmayan Kişiler	50
2. Uluslararası Korumaya Layık Görülmeyen Kişiler	50

C. Mülteci Statüsünün Sona Ermesi.....	51
1. Mülteci Statüsünü Sona Erdiren İradı Nedenler.....	51
2. Menşe Ülke'deki Koşulların Değişmesi.....	51

İKİNCİ BÖLÜM

DEVLETİN DENİZDEN GELEN SİĞİNMACILARA KARŞI YÜKÜMLÜLÜKLERİ

I. GİRİŞ.....	53
II. DENİZDE TEHLİKE HÂLİNDE KURTARMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ.....	55
A. Genel Olarak.....	55
B. Bayrak Devletinin Kurtarma Yükümlülüğü.....	56
C. Kıyı Devletinin Kurtarma Yükümlülüğü.....	58
D. “Karaya Çıkarma” Sorunu.....	60
III. GERİ GÖNDERMEME İLKESİNİN DENİZ ALANLARINDA GÖRÜNÜMÜ.....	62
A. Deniz Yetki Alanları Kavramı, Ortaya Çıkışı ve Tarihsel Gelişimi.....	62
B. Esas Hatlar.....	66
C. Devletin Egemenliği Altındaki Deniz Alanları.....	68
1. İç Sular.....	68
a. Genel olarak.....	68
b. İç suların hukuki statüsü ve geri göndermeme ilkesi.....	69
2. Karasuları.....	72
a. Genel olarak.....	72
b. Karasularının hukuki statüsü ve geri göndermeme ilkesi.....	73
D. Devletin Münhasıran Yetkilerini Kullanabildiği Deniz Alanları.....	76
1. Bitişik Bölge.....	76
a. Genel olarak.....	76

b. Bitişik bölgenin hukuki statüsü ve geri göndermeme ilkesi	77
2. Kıta Sahanlığı	80
a. Genel olarak	80
b. Kıta sahanlığının hukuki statüsü	80
3. Münhasır Ekonomik Bölge (MEB)	81
a. Genel olarak	81
b. MEB'lerin hukuki statüsü ve geri göndermeme ilkesi	82
4. Yapay Ada, Tesis ve Yapılar	85
E. Devletin Egemenliğinde Olmayan Deniz Alanı: Açık Deniz	86
1. Genel Olarak	86
2. Açık Denizlerde Devletlerin Kullanabileceği Yetkiler ve Geri Göndermeme İlkesi	87
IV. DENİZDEKİ SIĞINMACILARIN STATÜLERİNİN BELİRLENMESİ	90

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DENİZDEN GELEN SIĞINMACILAR: AB UYGULAMASI

I. AB'NİN GÖÇ VE SIĞINMA POLİTİKALARININ TARİHİ GELİŞİMİ	95
A. Soğuk Savaş Döneminde AB'nin Göç ve Sığınma Politikası	95
B. Soğuk Savaş Sonrası Dönemde AB'nin Göç ve Sığınma Politikası	98
C. 2000'li Yıllarda Meydana Gelen Gelişmeler	103
II. AB SIĞINMA SİSTEMİ	108
A. Dublin III Tüzüğü	108
B. Avrupa Ortak Sığınma Sistemi	109
C. Geri Kabul Antlaşmaları	111
D. Yeni Göç ve Sığınma Paketi	113

III. DENİZDEN GELEN SİĞİNMACILARA İLİŞKİN AB DÜZENLEMELERİ.....	116
A. AB Hukukunda Denizde Müdahale, Arama ve Kurtarma ile Karaya Çıkarma.....	116
B. AB Hukukunda Denizden Gelen Sığınmacıların Mülteci Statüsünün Tespiti	119
C. AB Göç ve Sığınma Düzenlemelerinde Denetleyici Mekanizmalar	124
IV. AVRUPA BİRLİĞİ'NİN DENİZDEN GELEN SİĞİNMACILARA KARŞI SINIR UYGULAMALARI.....	126
A. Frontex ve Denizden Gelen Sığınmacılar.....	126
1. Genel Olarak.....	126
2. Deniz Sınırları Tüzüğü Kapsamında Frontex Uygulaması.....	128
a. Denizde durdurma.....	128
b. Karaya çıkarma	130
V. AB'DE DENİZDEN GELEN GÖÇE KARŞI FRONTEX'İN ORTAK OPERASYONLAR UYGULAMASININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	132
A. Genel Olarak.....	132
B. Ortak Operasyon Uygulaması: Geri İtme Politikası.....	134
SONUÇ	137
KAYNAKÇA.....	141